

Håndbog i aktionsret

Anmeldelse

*Af Claus Norup
og Morten Kjærsum*

Dansk Retspolitisk Forenings arbejdsgruppe vedrørende aktionsret: Håndbog i aktionsret, Kolding Højskoles forlag, nov. 1981, 60 sider pris 24 kr.

Dansk Retspolitisk Forening blev dannet i juni 1978, se fx omtalen i Retfærd nr. 8 s. 133 f. Foreningen har på nuværende tidspunkt 300 medlemmer, og der er kommet flere skriftlige arbejder fra foreningens arbejdsgrupper i de forløbne år. Det senest udkomne er »Håndbog i aktionsret«, der skal omtales kort i det følgende.

Håndbogen er skrevet af en gruppe, der består af advokater, advokatfuldmægtige, politijurister, domstolsjurister, offentligt ansatte jurister og jura-studerende. Gruppens erfaringsgrundlag er således meget bredt. Arbejdsgruppens udgangspunkt er klart materialistisk og politisk, og det anføres i indledningen, at forfatterne med håndbogen ønsker at være solidariske med de undertrykte i kampen for socialismen, samt at de med håndbogen ønsker at vise, at mange af de problemer, der i hverdagen får en juridisk form, i virkeligheden er politiske problemer, der ikke kan løses ved lapperier på retssystemet.

Før en egentlig gennemgang af bogen skal selve initiativet fremhæves. Det forekommer meget vigtigt, at kritiske jurister videreformidler deres kendskab til lovene på en let og forståelig måde. For det første kan det være med til at bryde det monopol på juridisk viden, de herskende klasser alt for længe har været i besiddelse af, og for det andet kan nye områder blive behandlet og dermed gjort tilgængelige for bredere grupper. »Håndbog i aktionsret« er et godt eksempel på kritisk juridisk arbejde, som kan anvendes af andre end dem, som normalt aftager juridisk ekspertviden.

I kap. II gennemgås ganske kort den samfundsmæssige baggrund for, at konflikter opstår, og på hvilke områder disse typisk slår igennem. Kap. III er en ret udførlig gennemgang af forskellige aktions-

former fx strejker, blokader, boligaktioner, besættelser m.v. Kap. IV har overskriften »Hvordan organiseres kampen og støtten til kampen« og er en stikordsagtig gennemgang af en støttekommités arbejde m.v. Kap. V handler om »politiets reaktioner – og forholdsregler mod disse«. Bogen afsluttes af kap. VI »Klager over politiet«, hvor lokalnævnenes rolle endnu engang kritiseres, kap. VII orienterer om muligheden for at få erstatning ved uberettiget anholdelse, personundersøgelse m.v. Kap. VIII afslutning som opfordrer til at se de forskellige kampe og aktioner i sammenhæng og således til at fortsætte bestræbelserne med at få etableret et samarbejde mellem fx fagbevægelsen og boligbevægelsen. Endelig er der som kap. IX og X en paragrafnøgle og en litteraturliste.

Hovedvægten i håndbogen må siges at ligge i kap. III og i kap. V, og disse kapitler skal derfor ganske kort omtales nærmere.

Gennemgangen om strejker på side 11-18 forekommer at være fornuftigt opbygget med en trinvis forklaring på, hvad der sker på en strejkes vej gennem det arbejdsretlige system med faglig voldgift, lokal og central mægling, fællesmøde etc. Sproget er let læseligt og fremstillingen tilgængelig.

Det bør dog fremhæves som en mangel, at der ikke er medtaget et afsnit/kapitel om offentligt ansattes situation. I forbindelse med bl.a. overenskomstfornyelserne er der på det seneste konstateret stigende faglig mobilisering blandt de offentligt ansatte, der har foranstaltet: »arbejd efter reglerne-aktioner«, kollektiv deponering af opsigelser i fagforeninger m.v. Det ville have været en styrkelse, såfremt dette afsnit også var behandlet.

I afsnittet om blokader s. 18-22 er der indført en sontring mellem fire forskellige blokade-former: Skrivebordsblokade, overtalelsesblokade, siveblokade og fysiskblokade. Sondringerne forekommer velvalgte og beskrivelserne af samfundets reaktioner som politisk korrekte vurderinger.

Det næste afsnit om boligaktioner s. 22-29 er umiddelbart sværere at gå til. Det hænger sammen med, at der er så fantastisk mange regler, der nødvendigvis må omtales udførligt, for at et sådant afsnit får nogen selvstændig mening. Det er derfor et spørgsmål, om man ikke helt skulle have undladt at behandle lejelovens regler, men derimod have beskæftiget sig med aktionerne og de specielle forhold omkring det almennyttige boligbyggeri og kollegiesektoren. Når henses til statens meget repressive holdning overfor aktioner indenfor disse områder, ville det have været ønskeligt med en behandling af emnet i denne sammenhæng.

Afsnittet om besættelser i boligaktioner synes konstant at være relevant. Her kunne man udover at behandle straffelovens § 264 om »krænkelse af privatlivets fred«, også have behandlet reglerne om hærværk, da de ofte trækkes frem i forbindelse med besættelser.

Kap. V, om forholdsregler overfor politiet, er en meget koncentreret gennemgang af rettigheder og pligter ved anholdelse, fængsling, ransagning, fotografering og fingeraftryk, beslaglæggelse/konfiskation og telefonaflytning. Styrken i dette kapitel ligger helt klart i anvendeligheden som opslags- og huskeværk. Der er en konsekvent stilningtagen og opfordring til aktivister om fx intet at fortælle politiet, ligesom fremstillingen til trods for den klare »vælgen side« forekommer sober og sammenhængende – også ud fra en juridisk/ dogmatisk betragtning.

Bogen er vigtig, for selvom man i en aktionssituation vil se stort på de borgerlige regler, er det aldrig uvæsentligt at vide, hvad man kan risikere, og hvor langt man evt. kan gå uden fare for sanktioner fra retsmaskineriet. Samtidig er bogen let læst, og den virker indbydende i sin lay-out og opsætning.

Bogen kan anskaffes ved at indbetale 24 kr. på giro nr. 6 51 62 70 Kolding Højskoles forlag.